

ရှင်ရှင်ရွှေထီး

ဝင်ဒီလာရုံ

ဟိန်းလတ်
(မြန်မာပြန်)

(မူရင်းစာရေး သူ၏ အမှာ စကား)

အခုမြန်မာဘာသာနဲ့ထုတ်ဝေလိုက်တဲ့ 'ရှင်ရင်ရွှေထီး'ဟာ အချိန်အရရော အကွာအဝေးအရပါ ရှည်လျားလှတဲ့ ခရီးရှည်ကြီးတစ်ခုရဲ့ ပန်းတိုင် ဖြစ်လို့ နေခဲ့ပါတယ်။ အကြောင်း ကတော့ ဒီအတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်လေးဟာ ၁၉၆၀ အလယ်လောက်မှာ ဖေဖေရေး ခဲ့တဲ့ ကိုယ်ရေး မှတ်တမ်းတွေ ကို အခြေတည် ထားတာလေ။ ဒီစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ဖို့ ရာစုနှစ် တဝက်လောက် အချိန်ယူခဲ့ ရတယ်လို့ ပြောမယ်ဆို ပြောလို့ရတာ ပေါ့ရှင်။

နိဒါန်းရဲ့ အစကနေ နိဂုံးရဲ့ အဆုံးထိ ဒီစာအုပ်ထဲပါတဲ့ ခရီးအကွာ အဝေးဟာဆိုရင် ပိုလို့တောင် တိုင်းတာရခက်ပါသေးတယ်။ ဒီခရီးရှည်မြေပုံမှာ ကာလမျဉ်းဆွဲကြည့်မယ်ဆိုရင် ဖေဖေအရိပ်အာဝဿအောက်မှာ မြန်မာ-ထိုင်း- အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစရှိတဲ့ ခရီးရှည်ကြီး။ အဲဒီ အမေရိကားမှာ ၁၉၈၀က ဖေဖေဆုံးပါးခဲ့တယ်။ ဖေဖေရဲ့ စာရွက်စာတမ်း တွေ ကို သယ်ယူ၊ ထုပ်ပိုး ကျွန်မရဲ့ ကိုယ်ပိုင် အဇ္ဈတ္တ မှတ်ဉာဏ်တွေ ထဲ အချိန်ယူသွတ်သွင်းရင်း မျဉ်းဟာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကနေ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းကိုအကွေ့အကောက် အသင်္ချေနဲ့ ဆက်လက်ရွေ့လျား၊ နောက်ဆုံးတော့ မူလစတင်ရာ မြန်မာပြည်ကို ခု ပြန်ရောက်ခဲ့ပြီလေ။

ဒီစာအုပ်ကို မြန်မာဘာသာနဲ့ အိမ်ပြန်ပို့ဖို့အတွက် နှစ် ပေါင်းများစွာ ၊ တကယ်တော့ ဆယ်စုနှစ် ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပါတယ်။ ကေနိမ့်ခြင်း များစွာ နဲ့ပေါ့။ စာအုပ်ရဲ့ သက်တမ်းဟာ စာမူအ ဖြစ်နဲ့ရော စာအုပ်အ ဖြစ်နဲ့ပါ အနောက်တိုင်းမှာ အတော် ကြာလာတဲ့အထိ မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုဖို့ ဆိုတဲ့ကိစ္စ ကတော့ မ ဖြစ်နိုင်ဘဲ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ လို မသေချာမှု တွေ ကို ရေရာမှု အသွင်ပြောင်းခဲ့တဲ့ ကျွန်မရဲ့ ထုတ်ဝေသူ မြေမှု န်လွင်ကိုတော့ ကျေးဇူးတင်ရမှာ ပါပဲ။ သူ့ရဲ့ စိတ်ကူး-အမြင်-စိတ်ပိုင်းဖြတ်မှု နဲ့ ဝီရိယတွေ မပါခဲ့ရင် ဒီစာအုပ်လေးဟာ အိမ်အပြန် ခရီးရေယာဉ်ကြောမှာ ခုထိ ပေါလော ပေါလောနဲ့ မျောနေဦးမှာ အသေအချာပါပဲရှင်။

ဒါ့အပြင် ဒီစာအုပ်ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုပေးခဲ့တဲ့အပြင် သူ့ရဲ့ မြန်မာပြန်မှုကို

ကျွန်မ ပြန်ဖတ်နိုင်အောင် ကူညီပေးခဲ့တဲ့ ဆရာဟိန်းလတ်ကိုလည်း ကျေးဇူးအများ ကြီး တင်တဲ့အကြောင်း ပြောပါရစေ။ ကလေးအရွယ်ကတည်းက ကျွန်မ ဘဝထဲကနေပျောက်ဆုံးသွားခဲ့တဲ့ ဘာသာစကားတစ်ခုကို ပြန်လည်ထိတွေ့ .ခွင့်ရတဲ့ အတွက်ပေါ့။

ရှေ့မှာ ရေး ခဲ့တဲ့အတိုင်း ခရီးအင်မတန်ရှည်လျားခဲ့ပြီ ဖြစ်တဲ့ ဒီစာအုပ်လေးဟာ မြန်မာစာဖတ်သူတွေ အတွက် မြန်မာပြည်ကို နောက်ဆုံးပန်းတိုင်အနေနဲ့ ဝင်လာခဲ့ပါလို့ပဲ ကျွန်မ မျှော်လင့်မိပါတယ်။ ဗြိတိန်သမိုင်းပညာရှင်ကြီး အီးရစ်ခ် ဟော့ပင်ဘောင်းနီက ဆိုခဲ့ဖူးပါတယ်။ သမိုင်းဆိုတာ ခရီးဆုံးရောက်တာနဲ့ ခရီးသည်တွေ နဲ့ ဝန်ထမ်းတွေ သူ့ဗိုက်ထဲကနေ အန်ချပြီး အဟောင်းထုတ် အသစ်သွင်းတက်တဲ့ ဘက်စုံကားလိုမျိုး မဟုတ်ဘူးတဲ့။ တနည်းအားဖြင့် ဆိုရရင် သမိုင်း ဖြစ်ရပ်ဆိုတာမျိုး က တစ်ခုနဲ့ တစ်ခုကြားတိကျတဲ့ နယ်စည်းခြားထားတာမျိုး မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာ ပေါ့လေ။

ဟော့ပင်ဘောင်းနီက ဆက်ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့အားလုံး ရာဇဝင်နဲ့ မှတ်ဉာဏ်ကြားမှာ ဝိရောဓိနယ်လေးတွေ ရှိတက်ကြတယ်။ အတိတ်ဆိုတာ တစ်ခါတရံ လှန်လှောကြည့်ဖို့ စာအုပ်မှတ်တမ်းဆိုတာနဲ့ ပြန်ပြောင်းအောက်မေ့ဖွယ် ဘဝရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဆိုတဲ့ ဝိရောဓိကြားမှာ သမိုင်းကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဖမ်းဆုပ်နိုင်ဖို့ဆိုတာ သမိုင်းပညာရှင်တွေ အတွက်ပဲ ဖြစ် ဖြစ် ဘယ်သူ့အတွက်ပဲ ဖြစ် ဖြစ် အခက်ခဲဆုံး အလုပ်ပါပဲလေတဲ့။

ဟော့ပင်ဘောင်းနီရဲ့ အလိုအရ အဲဒီ ဝိရောဓိနယ်နမိတ်ဟာ တစ်ခါတလေ မှိုင်းမှိုင်းရီရီ ရှိတက်ပေမယ့် တစ်ခါတလေတော့ လက်ပြောင်းလက်လွှဲပေးခဲ့တဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့ လက်ခံတဲ့ မှတ်ဉာဏ် အံဝင်ခွင်ကျ ပေါင်းစပ်မိတဲ့ အခါမျိုး မှာ တော့ ပြတ်သားထင်ရှားတဲ့သိမှု အာရုံအသွင်ကို ဆောင်တက်ပါသတဲ့။ ကျွန်မတို့အားလုံး သမိုင်းရဲ့ ဝိရောဓိ နယ်နိမိတ်ဟာ ကျွန်မတို့ လက်တစ်ကမ်းရဲ့ အပြင်နားလေးမှာ တင်ရှိကြောင်း ကောင်းကောင်းသိတက် ကြပါတယ်။ အဲ ကောင်းကောင်းမသိတာ ကတော့ ကျွန်မတို့ရဲ့ အတွင်း သား အဇ္ဈတ္တမှာ အဲဒီ ဝိရောဓိ ဘယ်လောက်ဖြန့်ကျက်နေရာယူထားလဲ ဆိုတာကိုပေါ့။ ဒါပေမယ့်လည်း အဲဒါကိုက

ကျွန်မတို့အဖို့ ပုဂ္ဂလမိဋ္ဌာန်နဲ့ ဓမ္မမိဋ္ဌာန် ဖြစ်တည်မှု ရဲ့ အဓိက အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်လို့ နေခဲ့ပါတယ်။

'ရှင်ရင်ရွှေထီး'ဟာ မြန်မာပြည်ဖွား စာရေး ဆရာ တစ်ယောက် ရဲ့ ရာဇဝင်နဲ့ မှတ်ဉာဏ်ကြားက ဝိရောဓိနယ်လေးကို ချောင်းကြည့်ဖို့ ပြတင်းလေး တစ်ပေါက်အ ဖြစ် အသုံးတော် ခံလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်မ မျှော်လင့်နေမိပါတယ်ရှင်။

ဝင်ဒီလောရုံ

ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၅

*

(ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ အမှာစကား)

၁၃-၂-၂၀၁၄ မှ ၁၅-၂-၂၀၁၄ အတွင်း : မန္တလေးမြို့ ၌ ကျင်းပသော

ဧရာဝတီစာပေပွဲတော် သို့ ကျွန်တော် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ 'ကုလသမဂ္ဂ၏ ထောင်စုနှစ် ရည်မှန်းချက်များ နှင့် စာနယ်ဇင်းသမား၏ အခန်းကဏ္ဍ'ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် တစ်ကြိမ်၊ စာရေး ဆရာ မြေမှု န်လွင်နှင့် အတူ 'မြန်မာဘာသာပြန်စာအုပ်များ အလားအလာ'ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် တစ်ကြိမ်၊ နှစ် ကြိမ်တိုင်တိုင် စာတမ်းဖတ် ကြားဆွေးနွေးမှု များ ပြုလုပ်ခဲ့၏ ။ တက်ရောက်နားထောင်ကြသူများ ၏ စိတ်အားထက်သန်မှု နှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှု များ ကြောင့် ကျွန်တော် တို့လည်း အပင်ပန်းခံရကျိုး နပ်ခဲ့သည်။

မန္တလေးတွင် ကျင်းပသည့် ဧရာဝတီစာပေပွဲတော် တွင် နောက်ထပ် အကျ
းအမြတ်တစ်ခု ရခဲ့သည်လည်း ရှိ၏ ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စာအုပ်ရေး သားပြီး ကမ္ဘာကျော်စာရေး ဆရာ ဖြစ်နေကြသော မြန်မာပြည်ဖွား စာရေး ဆရာကြီးများ နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ Freedom From Fear Aung San of Burma စသော စာအုပ်များ ကို ရေး သားခဲ့သူ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ The Making of Modern Burma The River of Lost Footsteps Where China Meets India စာအုပ်များ ကို ရေး သားခဲ့သူ ဒေါက်တာ သန့်မြင့်ဦး၊ From The land of Green Ghosts စာအုပ်များ ရေး သားခဲ့သူ ဆရာ ပါစကယ်ဇူးသွယ်၊ The Coffin Tree Irrawaddy Tango The Road to Wanting Golden Parasol စသော စာအုပ်များ ရေး သားခဲ့သူ ဆရာမ ဝင်းဒီလောရုံ စသူတို့ကို တွေ့ဆုံမိတ်ဆက်ခွင့်ရ၊ သူတို့၏ စာတမ်း ဖတ်ပွဲ၊ ဟောပြောပွဲများ ကို တက်ရောက်နားထောင်ခွင့် ရခဲ့ခြင်းများ သည် ကျွန်တော် အတွက် မဟာဆုလာဘ်ကြီးများ ပင် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော် က ဆရာဒေါက်တာသန့်မြင့်ဦး၏ Where China Meets India ကို 'တရုတ်အိန္ဒိယဆုံမှတ်'ဟု မြန်မာဘာသာပြန်ခဲ့ပြီး စာအုပ်စတင်ထွက်ကာစကာလ ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဒေါက်တာ သန့်မြင့်ဦးက သူ၏ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွင် ပင် ကျွန်တော် ကို မြန်မာဘာသာပြန်သူ အဖြစ်

မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ဆရာမ ကြီး ဝင်ဒီလောရ်နှင့် ဆရာပါစကယ် နူးသွယ်တို့ကိုမူ စာရေး ဆရာမမြေမှု န်လွင်က မိတ်ဆက်ပေး၍ သိကျွမ်းခွင့်ရခဲ့၏ ။

ထိုပွဲမှာ ပင် ကျွန်တော် က ဆရာမ ကြီး ဝင်ဒီလောရ်၏ Golden Parasol ကို မြန်မာဘာသာပြန်ခွင့်ပြုရန် ဆရာမ ကြီးထံမှ ခွင့်ပြုချက်တောင်းခဲ့ရာ ဆရာမ ကြီးက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လိုလိုလားလားပင် ဘာသာပြန်ခွင့် ပြုခဲ့သည်။

ဆရာမ ကြီး ဝင်ဒီလောရ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေး သားသော စာအုပ် လေးအုပ်အနက် Golden Parasol ကို ရွေးချယ်ဘာသာပြန်ခြင်းမှာ အကြောင်းခိုင်ခိုင်လုံလုံ ရှိပါသည်။ ၂၀၁၃ ခု နှစ် ကုန်ကာနီးတွင် ကျွန်တော် The Man That Time Forgot စာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ထုတ်ဝေ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။

Time မဂ္ဂဇင်းကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူ မစ္စတာဟေဒင်၏ သတင်းစာဆရာ ဘဝဖြတ်သန်းခဲ့ရပုံကို စိတ်ဝင်စားလွန်း၍ မြန်မာလူငယ်သတင်းစာဆရာများ သိမှီအတုယူနိုင်စေရန် ဘာသာပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆရာဦးဝင်းတင် ဘာသာ ပြန်ခဲ့သော 'ကွီ'စာအုပ်ပြီးလျှင် 'တိုင်းမ် မေပျောက် လူ တစ်ယောက် ' စာအုပ်သည် မြန်မာဘာသာဖြင့် ထွက်ပေါ်လာသော သတင်းစာဆရာအကြောင်း ဒုတိယမြောက်စာအုပ် ဖြစ်သည်။

ယခုဆရာမ ကြီး ဝင်ဒီလောရ်၏ Golden Parasol 'မှာ မူ သူ၏ ဖခင်ကြီး၊ သတင်းစာဆရာကြီး နေးရှင်းဦးလောရ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေး သားထားခြင်း ဖြစ်၏ ။

တကယ်တော့ နေးရှင်းဦးလောရ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိမည် ကာမတ္တ မဟုတ်။ Golden Parasol ၏ ခေါင်းစဉ်ငယ် ဖြစ်သော A Daughter's Memoir of Burmaဆိုသည့် 'သမီးတစ်ဦး၏ ဗမာပြည်အမှတ်တရများ ' ဆိုသည့်အတိုင်း ဆရာမ ဝင်ဒီလောရ် ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် အချိန်ကာလက ဗမာပြည်ပုံရိပ်များ ပင် ပါရှိနေရာ သမိုင်းဝါသနာပါသူများ အတွက် အထူး စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းနေ၏ ။ အထူးသဖြင့် မည် သည့်မြန်မာ့သမိုင်းစာအုပ် သို့မဟုတ် မြန်မာပြည် အကြောင်းရေး သော စာအုပ်များ မှ မပါဝင်တော့သည့် ကွက်ပျောက် 'သမိုင်းအချက် အလက်အချို့ကိုလည်း ဤစာအုပ်တွင် တန်ဖိုးရှိစွာ တွေ့ ရှိနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ၌ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းစဉ်က ဝင်ဒီလောရုံက အသက် ၁၅ နှစ် သာ ရှိသေးသည်။ နောင်တစ် နှစ် အကြာတွင် ရဲရဲရင့်ရင့် ဝေဖန်ရေး သားတတ်သည့် နေ့ရှင်းသတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာဦးလောရုံ အဖမ်းခံခဲ့ရ၏ ။ သတင်းစာလည်း အပိတ်ခံခဲ့ရ၏ ။ ထိုနောက် ဝင်ဒီလောရုံသည်လည်း နိုင်ငံမှ ထွက်အပြေးတွင် မိသွားကာ အဖမ်းခံခဲ့ရ၏ ။ ဦးလောရုံက နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသမားအ ဖြစ် ထောင်ထဲတွင် ငါးနှစ် နေခဲ့ရ၏ ။

ထောင်မှလွတ်လာပြီးနောက် ဦးလောရုံသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အဝေးရောက်အစိုးရအဖွဲ့ တည်ထောင်ရာတွင် ဦးနုနှင့် အတူ ပါဝင်ခဲ့၏ ။ သို့သော် သူတို့၏ တော် လှန်ရေး က မအောင်မြင်ခဲ့။ ထိုနောက် သူ အမေရိကတွင် သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ဗမာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ကိုကား မည် သည့်အခါမှ မစွန့် လွှတ်ခဲ့ပေ။ သူ မကွယ်လွန်မီ သူ့သမီးကို သူ၏ ကိုယ်ရေး မှတ်တမ်းများ စာအုပ် ပေးခဲ့သည်။ ဦးလောရုံက သမီး ဖြစ်သူ ဝင်ဒီကို အားကိုးကြီးစွာ ဖြင့် သူ၏ စာများ ကို ဖတ်ရှုစေကာ တည်းဖြတ်ခိုင်း၏ ။ သို့သော် နှစ် ပေါင်းများ စွာ ဝင်ဒီက ထိုတာဝန်ကို မထမ်းဆောင်ခဲ့။ နောက်ဆုံးကျမှ ဝင်ဒီသည် သူ၏ ဖခင်ကြီး၏ မှတ်တမ်းများ ကို သိမ်းဆည်းထားသော နေရာမှ ဖုတ်ဖက်ခါပြီး စတင်ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ ထိုနောက် ဤစာအုပ် ရေး သား ဖြစ်ခဲ့၏ ။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်ထဲတွင် သတင်းစာဆရာတစ်ဦး၏ ဘဝဖြတ်သန်းမှု ၊ မိသားစုသမိုင်း၊ မိဘနှစ် ပါး၏ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကို လိုက်လံရှာဖွေပုံ၊ ဘားမားရဒ်ခေါ် နာမည် ကျော် ဗမာလမ်းကို ဖြတ်သန်းသွားလာမှု အတွေ့အကြုံစသည်တို့ သူ့အကန့်နှင့် သူ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းစီ ပါဝင်နေပြီး တစ်ခါက မြန်မာသမိုင်းတစ်ကွေ့မှာ လူသိနည်းသော အတွင်း ဇာတ်လမ်းများ နှင့် ပါ စရနယ်ရေး သားထားသော စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် တစ်ခုဝန်ခံလိုသည်မှာ ဆရာမ ဝင်ဒီလောရုံ၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို အံ့မခန်း နားလည်ပိုင်နိုင် သုံးစွဲတတ်မှု နှင့် ရသမြောက်လွန်းသော အရေး အဖွဲ့ကို လိုက်မီအောင် ကျွန်တော် မြန်မာဘာသာ မပြုနိုင်ခြင်းကိုပင် ဖြစ်ပါသည်။ အချက်အလက် မခြွင်းမချန်၊ မူရင်းအာဘော်မပျက်အောင် ကြိုး စားဘာသာပြန်ထားခြင်းသာ ဖြစ်၍ ဆရာမ ဝင်ဒီ ပေးသော ရသပုံစံအတိုင်းကား ထပ်တူညီမျှဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါမည် ။ သို့

သော် အင်္ဂလိပ်စာတတ် စာဖတ်ပရိသတ်များ ကြားတွင် လှည့်လည်ဖတ်ရှု ကြိုက်နှစ်သက်
ချီးကျူး နေကြသော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ကျွန်တော် က မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်လက်သို့ ကြိုး
စားပမ်းစား ဖြန့်ချိသတင်းပေးနိုင်၍ ကား ကျွန်တော် ဝမ်းသာကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

မူရင်းစာအုပ်ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုခွင့် ရှောရှောရှုရှုပေးခဲ့သော ဆရာမ
ဝင်ဒီလောရုံကို ကျေးဇူးတင်လျက် -

ဟိန်းလတ်

*